

aan een van de regering onafhankelijk orgaan toe te vertrouwen: een uit drie personen bestaande Buitengewone Algemene Rekenkamer, gepresideerd door iemand die door de ministers als hun gelijke zou worden beschouwd. Hij dacht aan van Rhijn.

Van Rhijn was pas minister geworden aan de vooravond van de Duitse invasie, louter om Steenberghe, die als minister van economische zaken een wel heel zware taak had, te ontlasten. Economische Zaken was toen gesplitst en aan van Rhijn, tevoren een kundig secretaris-generaal van economische zaken, was de portefeuille van landbouw en visserij toebedeeld. Nu, met de landbouw behoefde hij zich in Londen niet bezig te houden en de zorg voor de enkele tientallen vissersschepen die overgekomen waren, had niet veel om het lijf. Daar kwam bij dat, zoals wij eveneens al eerder vermeldden, Gerbrandy bij de formatie van zijn kabinet de nieuwe taak waaruit veel werk zou kunnen voortvloeien: de voorbereiding van de naoorlogse hulp, niet aan van Rhijn toebedeeld had maar aan Steenberghe die als een krachtiger bewindsman gold. Gerbrandy had geen sterke behoefte om van Rhijn als minister te behouden, hij was hem als misschien wel de zwakste figuur in de ministeriële ploeg gaan beschouwen; 'van Rhijn was een heel knappe kerel', zei Albarda ons eens, 'maar hij was veel te zachtzinnig.'¹

De Buitengewone Algemene Rekenkamer werd per 1 mei '41 in het leven geroepen en met ingang van diezelfde datum nam van Rhijn ontslag als minister en werd hij voorzitter van die Rekenkamer. Hij had nog wel aan Gerbrandy gevraagd of hij bij de bevrijding weer minister kon worden, maar Gerbrandy die aan de koningin beloofd had dat het kabinet bij de terugkeer onmiddellijk ontslag zou vragen, had hem geen toezegging kunnen doen.

Wie zouden naast de voorzitter leden van de nieuwe Rekenkamer worden? In mei werden drie namen genoemd, alle van vooraanstaande personen uit het bedrijfsleven, onder wie van Lidth de Jeude, een van de directeuren van de Billiton-maatschappij (die voorzitter was van *The London Committee of the Netherlands Red Cross Society* en regeringscommissaris voor de vluchtelingen) en mr. J. L. Polak, een van de leden van de raad van beheer van de *Unilever* (die lid was van de Londense Commissie voor rechtsverkeer in oorlogstijd). 'Men vond het echter', aldus later van Rhijn, 'in de kring van het kabinet minder aangenaam dat personen uit het bedrijfsleven in Engeland zo nauwkeurig in de keuken van de Nederlandse regering zouden kunnen kijken'² – vooral bij Gerbrandy leefde wantrouwen tegen

¹ Albarda, 31 aug. 1955. ² Getuige van Rhijn, *Enq.*, dl. V c, p. 60.